

za eksponate, a još manje predmeta u slobodnom prostoru. Za instalaciju na zidu predviđene su drvene table sastavljene također na modularnom principu od elemenata dimenzija 80 × 80 cm. Na njima su prezentirane karte, likovne predstave (paleolit, migracije, velikani kulture...). Svaka predstava koja dolazi na pano bit će otisnuta (ne kaširana), a table će biti fiksirane za zid.

Razmišljajući o svakom detalju postava muzejska ekipa koja radi na tom poslu predvidjela je već i legende koje će biti razrađene u tri tipa: uvodne, tematske i predmetne, a čija dužina neće premašivati 1,5 karticu teksta. Već je dizajniran i trokut od pleksiglasa s brojem koji će markirati predmet na koji se legenda odnosi, dok će legenda biti ispisana (otisnuta) na staklu vitrine.

Poseban problem svakog postava je osvijetljenje koje je u Vojvodanskom muzeju rješavala ista ekipa arhitekata. Kako je predviđeno pokrivanje prozora zastorima, u izložbenom prostoru će se koristiti umjetno osvijetljenje. U cjelokupnom prostoru proveden je sistem siluks osvijetljenja – metalni elementi u obliku cijevi su nosači za neonsko svjetlo i spotove. Budući da je tavanica veoma visoka, a osvijetljenje mora biti neposredno iznad vitrina, nastao je friz od cijevi kao veoma uočljiv, čak nametljiv element na zidu. Ovim vanjskim osvijetljavanjem izbjegnuta je unutrašnja, lokalna rasvjeta u vitrinama koja je sa stanovišta osvijetljenja optimalna, ali ne i sa gledišta zaštite predmeta. Time su izbjegnuti i problemi oko promjene žarulja i neonskih cijevi kada pregore. Ipak, ostaje da se provjeri kako će predmeti biti osvijetljeni kada se postav realizira.

Iz ovoga sumarnog prikaza radova u toku, očigledno je koliko je složen i osjetljiv zadatak postavljen pred brojnu ekipu koja radi na stalnom postavu Vojvodanskog muzeja. O realizaciji ćemo svakako pisati, nadamo se već u narednom broju časopisa, a ovaj prikaz treba shvatiti kao naznaku problema s kojima se suočava svaki muzealac koji pristupa radu na novom postavu.

Primljeno: 5. 3. 1990.

SUMMARY

Preparations for the new display in the Museum of Vojvodina in Novi Sad

Jadranka Vinterhalter

The Museum of Vojvodina in Novi Sad, established in 1947, did not have a permanent display in spite of its importance and many activities. In 1974 the museum was placed into the building of the former Court of Justice, built in 1900. The adaptation of the building was carried out in two stages and was completed in 1989. The new museum display has been arranged and planned to open in May 1990.

The museum has been extended to an area of 6.425 square metres. The basement has been adapted to house storage for archaeological material, workshops, other storerooms and a cafeteria. In the basement there are administrative and other offices, conservators' studios, a photographic laboratory and the library. The permanent display is arranged on 1.700 square metres of the first floor with an optimal circular direction for the movement of visitors from one exhibition room to another. The attic contains depots with modern museological equipment for the collection of almost 100.000 objects of the museum's holdings.

The basic theme of the display is the historic and cultural development in Vojvodina by subjects such as housing, spiritual culture and economy from the Paleolithic to the present.

The project has been described from its idea to the realization of the permanent display on the example of this large and complex museum. The project included curators of the museum and collaborators of various profiles from other institutions.

MUZEOLŠKA OBNOVA MUZEJA U LJUBLJANI

Ljerkica Metež

Muzejski dokumentacioni centar

Zagreb

azvoj muzeologije kao znanosti, novi koncepti i suvremeno shvaćanje uloge muzeja u društvu uzrokovali su, u zadnjih 10-ak godina, u svijetu gradnju velikog broja novih muzeja te brojne obnove muzejskih zgrada i stalnih postava. Taj

trend promjena, naročito iz zapadnoevropskih zemalja, zahvaća zadnjih godina i našu sredinu, a najprije, što je i razumljivo, sredine s najdužom muzeološkom tradicijom i najstarijim muzejima.

Jedna od tih sredina je Ljubljana, gdje je već 1821. otpočelo sistematsko prikupljanje građe za nacionalni muzej Slovenije (danas Narodni muzej).

Upravo najstariji i najveći muzeji u Ljubljani u fazi su značajnih promjena uzrokovanih dugogodišnjim neriješenim problemima prostora, neadekvatnog smještaja ili programa rada, ali i zbog promjena u vođenju kulturne politike republike i načina financiranja kulturnih ustanova koje su u toku. Tako će neki muzeji doživjeti promjenu lokacije, adaptaciju ili proširenje, neki promjenu koncepcije stalnog postava, a neki i promjenu lokacije i koncepcije stalnog postava te stručnog rada i kompetencija općenito.

Promjene koje su u toku logičan su slijed traženja i prijedloga koji već niz godina dolaze iz stručnih muzejskih krugova Slovenije. Kada je 1986. godine dovršen i objavljen projekt »Naravna in kulturna dediščina ter njeno varovanje – analiza«,¹ počinju ozbiljnija razmišljanja i prijedlozi o mogućem modelu organizacije muzejske službe u Sloveniji. Jedan od poznatih, publiciranih, prijedloga za uspostavu i djelovanje mreže muzeja u Sloveniji izradio je dr. Tomislav Šola² nakon stručnih konzultacija sa stručnjacima iz Narodnog muzeja u Ljubljani. Njegov prijedlog rađen je, u dogovoru s muzealcima, kao idealna verzija koja nije akceptirala trenutne, pojedinačne, strukovne interese kao ni financijske (ne)mogućnosti. To su i osnovni razlozi što se, za sada, i ne pomišlja na realizaciju.

Kako se u nizu starijih i novijih dokumenata vezanih uz mrežu ili organizaciju muzeja u Sloveniji naglašava važnost centralne muzejske institucije (do sada je to uvijek bio Narodni muzej) koja bi oko sebe okupljala sve druge muzeje u cilju poboljšanja međusobne suradnje i kroz to cjelokupne brige za nacionalnu baštinu, i ovaj je prijedlog akceptirao tu potrebu.

Međutim, navedeni projekt mreže muzeja kao istaknutu muzeološku novinu predviđa osnivanje i gradnju konceptijskih potpuno nove ustanove – Centra za slovensko dediščino, koja bi, usko povezana s Narodnim muzejem predstavljala centralnu muzejsku instituciju Slovenije s kojom bi ostali nacionalni muzeji surađivali i zajedno s manjim muzejima u Ljubljani i republici bili organizirani po sistemu subordinacije. Takvu mrežu muzeja većina slovenskih muzealaca i stručnih muzejskih službi nije prihvatila. U cijelom je projektu najsporniji upravo Centar za slovensko dediščino, odnosno stalna izložba *Slovenianum*, koji, za današnje prilike, na suviše heteričan način centralizira ukupnu slovensku baštinu. Centar bi se sastojao od stalne izložbe kao glavnog sadržaja te niza pratećih službi i djelatnosti od konzervatorsko-restauratorske službe, radionice za popravak predmeta, muzejske prodavaonice, parka skulptura, amfiteatra, lapidarija, prostora za povremene izložbe, restauracije itd.

Izložba bi na interdisciplinarni način prezentirala sliku Slovenije uključujući njen geološki, paleontološki, zoološki, botanički, kulturni i povijesni razvoj od prethistorije do danas. To bi pretpostavljalo slobodne ruke autorima izložbe da iz svih slovenskih muzeja, srodnih ustanova i privatnih zbirki odaberu reprezentativne muzejske predmete, prema zacrtanoj koncepciji, na što je malo koji muzej u Sloveniji danas spreman. U Narodnome muzeju odvijao bi se niz pomoćnih službi, a stalni postav bio bi koncipiran kao studijska izložba sastavljena od materijala koji bi preostao nakon izbora za *Slovenianum*, a što također nije prihvaćeno. Tako je čitav projekt, za sada, ostao samo na papiru. U međuvremenu su slovenski muzealci reorganizirali Skupnost muzejev u Zvezu slovenskih muzejev, nastojeći osigurati i sačuvati samostalnost pojedinih muzejskih ustanova.

Za traženo rješenje reorganizacije ljubljanskih muzeja, a vezano uz njih i drugih slovenskih muzeja, postoje i drugi prijedlozi, a javljaju se i drugi problemi. Međutim, o nizu promjena tek se razgovara, odnosno nalaze se u fazi razmatranja i pronalaženja optimalnog rješenja pa se detaljno može govoriti samo o onima koji su već prihvaćeni i realiziraju se. Obnavljaju se Mestni muzej Ljubljana, Narodna galerija i Narodni muzej, a vezano uz njega planira se i preseljenje Slovenskog etnografskog muzeja i Prirodoslovnog muzeja Slovenije u vlastite prostore.

Zanimljiv je put preobrazbe Narodnog muzeja, koji je formiran od interdisciplinarnih zbirki, koje su se postupno izdvajale i formirale specijalne muzeje a Narodni je muzej ostao s materijalom kulturne povijesti. Danas novi postav koji se priprema pretpostavlja ponovno materijal iz raznorodnih zbirki, ali u drugačijem kontekstu.

Narodni muzej, najstariji slovenski muzej, otvoren je 1831. godine u zgradi tadašnjeg Liceja pod imenom Državni muzej. Neposredni povod za osnivanje muzeja bio je znameniti ljubljanski kongres careva 1821. godine, kada je konstatirano da Kranjska nema muzeja te dana preporuka da se otpočne s pripremanjima za osnivanje domovinskog muzeja. Fundus se postupno formirao iz nekoliko donacija privatnih sakupljača, a u vrijeme otvaranja sastojao se iz zbirki minerala, školjki, herbarija, numizmatičke, etnografske i zbirke starina. Kako su zbirke i djelatnost muzeja rasle, prostor Liceja postao je premalen i tadašnji kustos muzeja, Karel Dežman, zagovarao je i zalagao se za gradnju nove muzejske zgrade. Važno je istaknuti da je već i prije samih rasprava o potrebi gradnje posebne zgrade Dežman izradio program rada za novu proširenu djelatnost muzeja i u skladu s tim predložio i prostorno rješenje zgrade. Nakon niza prijedloga i konzultacija sa stručnjacima, arhitektima, konačnu verziju projekta zgrade izradio je Wiljem Treo, arhitekt, u uskoj suradnji s kustosom muzeja Karelom Dežmanom. Nova muzejska zgrada i postav svečano su otvoreni 2. prosinca 1888. No, u muzeju su se javile nove potrebe, razvoj muzeologije potaknuo je podjelu stručnog rada i kompetencija na više znanstvenih područja te nov način prezentacije, pa je 1923. godine iz zajedničkog fundusa izdvojen etnografski materijal i osnovan Slovenski etnografski muzej, a 1944. Prirodoslovni muzej Slovenije. Sva su tri muzeja, međutim, do danas ostala u istoj zgradi.

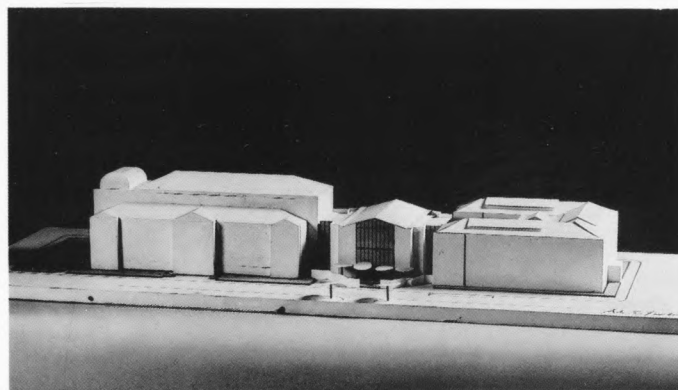
Novim postavom za koji je napravljen scenarij te projekt adaptacije prostora koji je u toku, utvrđeno je značenje i mjesto Narodnog muzeja kao »kičme« odnosno, vrha piramidalno organizirane mreže muzeja u Sloveniji. Cilj i sadržaj postava je da, slično kao i *Slovenianum*, prikaže život čovjeka na tlu Slovenije od prethistorije do danas, a uključuje prezentaciju geografskog prostora i podneblja, flore i faune, rudnog bogatstva, prometa te život čovjeka u danim uvjetima. Kao paralelni sadržaj ukomponirana je i komparacija s Evropom i svijetom u istom vremenskom periodu te život Slovenaca izvan današnje Slovenije. Dgovorena je već suradnja s drugim slovenskim muzejima

jer će se pri postavu angažirati interdisciplinarni tim stručnjaka za različita područja znanosti. U scenariju postava predviđen je i materijal iz drugih muzeja, ali za sada još nije riješeno hoće li muzeji ustupiti predmete iz svojih zbirki ili će biti izložene kopije. Neriješeno ostaje još jedno delikatno pitanje, a to je potraživanje materijala iz institucija u stranim zemljama u kojima žive Slovenci kao nacionalna manjina. Ovakav postav Narodnog muzeja ne bi kolidirao sa sadržajima rada i postava drugih muzeja, već bi se na njega, kao na globalnu predstavu, nadovezivao rad i postavi drugih regionalnih, gradskih i specijalnih muzeja koji bi teme elaborirali već prema specijalnosti.

Osnovni problem Narodnog muzeja, međutim, još nije riješen, a to je pitanje prostora. Novi stalni postav bit će postavljen u dijelu zgrade koji je i do sada pripadao Narodnome muzeju. Prostor za ostale sadržaje djelatnosti muzej rješava parcijalno prema mogućnostima, dijelom u samoj zgradi muzeja nizom adaptacija. Vrlo kvalitetno i trajno riješen je smještaj radnih prostorija kustosa te tehničke službe preparatora i fotolaboratorija u adaptiranoj mansardnoj etaži iznad sva četiri krila muzejske zgrade. Tu su smješteni i radni prostori i za ostala dva muzeja. Adaptaciju prostora izvelo je građevinsko poduzeće Grosuplje prema idejnom nacrtu Arhitektonskog ateljea Mušić. U toku je i najveća adaptacija u muzeju – natkrivanje unutrašnjeg dvorišta staklenim krovom čime će se dobiti veći izložbeni prostor za povremene, tematske, izložbe. Ispod nivoa plohe dvorišta iskopan je prostor u visini jedne etaže u kojem se dovršavaju prostori za depo, za koji muzej također već odavno nema dovoljno prostora. Idejni nacrt i nadzor za te radove također izvodi Arhitektonski atelje Marka Mušića. U taj podrumski depo pohranit će se predmeti zbirki arheologije, keramike, porculana i stakla. Osjetljivi materijal zbirki namještaja i tekstila bit će smješten u Arkadama, zgradi bivšeg samostana, koju je muzej dobio na korištenje 1871. godine. Tada je taj postav bio namijenjen povremenim izložbama, ali s vremenom je sve veći dio zauzimao depo različitih zbirki, tako da su sada preostale samo dvije, manje, izložbene prostorije. Adaptacijama u zgradi muzeja koje su sada u toku problemi neadekvatnog i nedostatnog prostora bit će djelomično riješeni. Iseljenjem druga dva muzeja, etnografskog i prirodoslovnog, Narodni muzej u potpunosti bi mogao zadovoljiti svoje potrebe za prostorom.

Prirodoslovni muzej Slovenije u jednom krilu zajedničke zgrade ima stalni postav koji je po svojoj koncepciji već zastario, a i oblikovno i vizualno zahtijeva osuvremenje, isprepliću se studijski i tematski sadržaji koji se odnose na biljni i životinjski svijet zastupljen na tlu Slovenije. I u Prirodoslovnome muzeju se razmišlja o novoj prezentaciji s drugim, boljim prostornim uvjetima. Relativno blizu realizacije je preseljenje muzeja u prostore u okviru Biološkog centra koji se gradi. U okviru centra predviđen je i prostor za zoološki vrt, tako da bi predstavljao idealnu cjelinu, odnosno institucija bi

Narodna galerija Ljubljana – maketa projekta arh. Edvarda Ravnikara; iz fototeke Narodne galerije

istraživala, prikupljala, stručno obrađivala i prezentirala čitav biljni i životinjski svijet Slovenije, a u zoološkom vrtu i šire. Prostor, stručna i tehnička opremljenost, programsko povezivanje rada muzeja i istraživačkog centra, pružali bi mogućnosti za brojne dodatne aktivnosti vezane uz rad s publikom, o kojima se u sadašnjim skučenim uvjetima ne može ni razmišljati. Pitanje smještaja Etnografskog muzeja još je otvoreno i u sadašnjim prostornim i programskim reorganizacijama na nivou grada i republike nastoji se naći trajno rješenje i za etnografski muzej. Trenutno je muzej lociran na dva mjesta. U zgradi Narodnog muzeja nalazi se prostor za povremene izložbe i prostor za stručno i administrativno osoblje, a u baroknom dvorcu Goričane smješten je depo, stalni postav materijala prekomorskih kultura te izložbeni prostor za povremene izložbe toga materijala. Idealno rješenje, po mišljenju muzealaca, koje je i prvo predloženo, gradnja je nove zgrade, suvremene arhitekture, koja bi se potpuno prilagodila sadržaju i potrebama muzeja. Razmatraju se, međutim, i druge mogućnosti korištenja već postojećih zgrada, koje će u predstojećoj reorganizaciji nekih ljubljanskih muzeja (npr. Muzej ljudske revolucije Slovenije) biti na raspolaganju. Osnovni prigovor toj varijanti je da izraziti primjer prostora građanske kulture stanovanja ne bi odgovarao sadržaju etnografskog muzeja.

Još je jedan muzej osnovan i započeo svoje javno djelovanje s materijalom izvojenim iz Narodnog muzeja – Mestni muzej Ljubljana. To je muzej koji je od osnutka (1935. godine) mijenjao svoju funkciju, proširivanjem djelokruga svoga rada i tražeći zadovoljavajuću koncepciju svoga javnog djelovanja. Započeo je 1937. sa stalnom izložbom (uglavnom namještaja) kulture stanovanja ljubljanskog građanstva od 15. do 19. stoljeća, a danas različitim sadržajima rada, od arheoloških iskapanja, zaštite i prezentacije do praćenja tekućih zbivanja u gradu, obuhvaća povijest ljubljanskog područja od prehistorije do danas.

Danas je muzej lociran u tri prostora, a četvrti se priprema u Ljubljanskom gradu. U dijelu reprezentativne plemićke palače Auersperg smješten je najveći dio muzejske građe i administrativni dio muzeja. U prizemlju zgrade je stalni postav arheološke zbirke koja prezentira nastanak i razvoj antičke Emona, a u toku 1989. i 1990. gostuje u Italiji. Osnovna građa za postav izdvojena je iz arheološke zbirke Narodnog muzeja još prilikom osnivanja, ali je velik dio pribavljen kasnije, bilo kao rezultat vlastitih arheoloških istraživanja ili slučajnih nalaza prilikom građevinskih radova u gradu. Izložba je kronološka i tematska, a posebna muzeološka zanimljivost je rekonstrukcija emonske gradske kuće.

Na prvom katu je stalna izložba stilske namještaja, obnovljena 1985. s očiglednim naporom da se pojedina stilska razdoblja prezentiraju ambijentalno. Da bi se takva koncepcija dopunila u programu u daljem radu odjela je istraživanje i drugih segmenata življenja Ljubljančana kroz povijest, čime će se dopuniti stalni postav. Autor likovnog projekta za oba stalna postava je dipl. ing. arh. Marijan Loboda.

Paralelno sa znanstveno-istraživačkim radom muzej priređuje tematske izložbe o upravo obrađenim temama, pripremajući tako podlogu za svoj najambiciozniji program – sintetski prikaz povijesti ljubljanskoga kraja. U zadnje dvije godine priređene su izložbe *Slike Ljubljane* vedutni prikazi Ljubljane iz likovne zbirke (iz iste se zbirke priprema izložba *Slike ljubljanskih građana i Emonska kuhinja* u Kulturno-informativnom centru »Križanke«). Potonjoj je sponzor bila ljubljanska prehrambena industrija »Emona«, koja je priredila degustaciju jela što su se spravljala u antičkoj Emoni. U tom je centru priređena i izložba *Ljubljana – nastanak srednjovjekovnog naselja*. Izložba je imala radni karakter jer je prezentirala već poznatu građu o povijesti slavenske Ljubljane (Luwigane), ali i dio recentnih nalaza, pronađenih prilikom radova

na Ljubljanskom gradu, a koji su dopunili današnja saznanja, npr. o postojanju staroslavenske utvrde u temeljima srednjovjekovnoga grada o kojoj su do sada postojale samo pretpostavke na temelju pisanih izvora.

U dijelu zgrade na Mestnom trgu 10 nalazi se zbirka NOB-a koja također još nema stalni postav, već se izmjenjuju tematske izložbe o Ljubljani u revolucionarnom razdoblju.

Kulturno-informativni centar »Križanke« je zaseban prostor muzeja čiji sadržaj rada obuhvaća prezentaciju, komentar ili provokaciju u vezi s aktualnim događanjima u gradu, vezanim za sociološka, kulturna, politička ili neka druga zbivanja. Program se odvija u obliku izložbi, predavanja, promocija knjiga uz razgovor s autorima, okruglih stolova i slično. Centar izdaje i tromjesečnu publikaciju s informacijama o tekućim izložbama u Ljubljani.

Svim navedenim raznovrsnim sadržajima rada, zahvaćajući u sva povijesna i kulturna razdoblja te sve segmente življenja sadašnjih stanovnika grada, muzej slijedi trendove suvremenih koncepcija gradskih muzeja u svijetu. Sa zanimanjem se stoga očekuje stalni postav koji će biti smješten u dio prostora Ljubljanskog grada. Ta srednjovjekovna utvrda dograđivana u nekoliko stoljeća, bit će višenamjenska, s nekim gradskim službama, ugostiteljskim objektom i, dakako muzejem.

Trenutno na tom lokalitetu teku opsežni građevinski i zemljani radovi, a paralelno s njima i arheološka istraživanja, što će sve potrajati još nekoliko godina tako da ni koncepcija stalnog postava muzeja nije do kraja definirana. Narodna galerija u Ljubljani jedna je od najstarijih muzejskih institucija u Sloveniji, osnovana 1918. godine s ciljem, kao što je navedeno u inauguracijskom Manifestu, da prikuplja i čuva remek-djela koja je stvorio slovenski narod, te da svijetu prikaže postojanje i bogatstvo slovenskih likovnih umjetnosti, a što govori o već tada izgrađenoj visokoj svijesti o vlastitom identitetu.

Danas su u stalnom postavu izložena odabrana djela, skulpture i slikarstva, od kasne romanike do modernista s početka XX. stoljeća. Značaki, pažljiv odabir izložaba omogućuje vrlo pregledno praćenje razvoja stilova u likovnim umjetnostima na evropskom tlu. Međutim, da bi se realizirao čitav raznovrsni program izložaba od studijskih, problemskih, tematskih do edukativnih, galeriji već desetljećima nedostaje prostor. Za svaku veću izložbu danas se skida stalni postav.

Galerija je od 1928. godine smještena u bivšu zgradu Narodnog doma, gdje zauzima prvi kat, a od samog početka je u sustanarstvu sa sportskim društvom »Partizan«, što je kao sadržaj potpuno neadekvatno za takav objekt. Prostor je, možda, u početku zadovoljavao osnovne potrebe za čuvanje i izlaganje postojeće građe, ali nakon što je fundus osjetno narastao a program rada znatno proširen, galerija već desetljećima radi u izrazito skučenim uvjetima. Osim izložbenog prostora na katu, ima još samo jedan mali prostor za komorne, studijske, izložbe u prizemlju uz glavni ulaz u zgradu. Poseban je problem smještaja i prezentacije velike i vrijedne zbirke evropskih majstora koja potpuno pripremljena, obrađena i restaurirana čeka u depou da bude prezentirana u stalnom postavu.

Nakon niza godina traženja rješenja galeriji je konačno dodijeljena susjedna zgrada bivšega Kluba delegata, čime je Narodna galerija dobila dovoljno prostora za čitav svoj program. Upravo je u toku dovršenje izvedbene dokumentacije za adaptaciju objekta u izložbeni prostor. Autor projekta je ljubljanski arhitekt Edo Ravnikar, čiji je rad odbran javnim natječajem. U projektu je predviđeno prostorno spajanje dviju zgrada, natkrivanjem međuprostora u obliku zatvorenog unutrašnjeg dvorišta. U novoadaptiranu zgradu bit će smješteni svi oni raznovrsni sadržaji koji su se odvijali u

ograničenim prostornim uvjetima u zgradi galerije, često paralelno jedni s drugima u istom prostoru. Veći dio prostora u novoj zgradi predviđen je za stalni postav zbirke stranih majstora, zatim za veće povremene tematske izložbe, a posebno mjesto imat će obrazovna služba galerije za svoje raznovrsne i već sada vrlo razvijene sadržaje rada sa svim uzrastima posjetilaca, a posebno sa školskom djecom. Predviđen je i prostor za muzejsku prodavaonicu, restoran i druge prateće sadržaje. Početak građevinskih radova planiran je za ovo ljeto, a adaptacija unutrašnjeg izložbenog prostora još nije u potpunosti definirana. U tom dijelu posla posebno je naglašen angažman kustosa zbirki i uska suradnja sa arhitektom.

Prateći tako suvremene svjetske muzeološke trendove kao i društvene promjene u vlastitoj sredini, s ciljem očuvanja identiteta ali i tumačenja nasljeđa u svjetlu novih saznanja, u Sloveniji su zadnjih godina osnovani (ili se planira osnivanje) neki novi specijalni muzeji (u Ljubljani Pivovarski muzej pivovare Union), a neki će morati mijenjati koncept rada. Jedan od takvih je Muzej ljudske revolucije Slovenije, o kojem se trenutno raspravlja u ljubljanskim muzeološkim krugovima. Muzej će svakako biti postavljen u korelaciju s drugim povijesnim muzejima, a posebno s Narodnim muzejom u Ljubljani, ali u kojem obliku, da li kao zasebna institucija, odjel, zbirka ili dio zbirke, za sada još nema definitivnog rješenja.

Primljeno: 10. 5. 1990.

Literatura:

1. Republiški komite za kulturo: »Naravna in kulturna dediščina ter njeno varovanje – analiza«, Ljubljana, 1986.
2. Tomislav Šola: »Predlog vzpostavitve in delovanja mreže muzejev v Sloveniji«, Argo XXVI, pp. 5–47, Ljubljana, 1987.
3. Jasna Horvat, Maja Žvanut: »Stalna razstava o zgodovini civilizacije in kulture na Slovenskem«, Argo XXVI, pp. 48–61, Ljubljana, 1987.
4. Peter Petru, Matija Žargi: Narodni muzej v Ljubljani, Zbirka vodnikov Kulturni in naravni spomeniki Slovenije, 123, Ljubljana, 1983.

SUMMARY

Museological renovations of museums in Ljubljana

Ljerketa Metež

The oldest and largest museums in Ljubljana are in a phase of significant changes, which are required owing to long-lasting and unsolved problems of all kinds, from housing to concepts. The new project of the museum network (1987), whose authors are Tomislav Šola and collaborators, envisaged the establishment of a new institution – the Centre for the Slovene Heritage, which would in close contact with the National Museum form the central museum institution in Slovenia. The Centre was to have a permanent display, the Slovenianum, which would keep the entire Slovene heritage and the accompanying services and activities in one place. The majority of the museum staff and institutions in Slovenia did not approve the project.

The National Museum, the oldest in Ljubljana, was founded in 1832 and in 1888 its permanent display was opened in a building specially designed for the museum by William Treo. In 1923 the Ethnographic Museum separated and in 1944 the Natural History Museum, remaining, however, in the same building. The Natural History Museum of Slovenia is to move into the premises of the Biology Centre under construction, and the housing of the Ethnographic Museum remains at present unsolved. Adaptations are carried out on the building of the National Museum. The working facilities, preparation workshops and the photographic laboratories are placed in the adapted attic that stretches over all four wings of the building. The inner

court is being covered with a glass roof which will provide a hall for occasional exhibitions. Under the court level a depot is to be built to the design by Marko Musić. The outline for a new display has also been made, planning to show life in Slovenia from prehistory to the present.

The City Museum of Ljubljana separated in 1935 from the National Museum. It covers the history of the area around Ljubljana from prehistory to the present. The museum is situated on three locations, while the fourth is being prepared in the Ljubljana Burg. In the basement of the Auersperg Palace there is a permanent display of the archaeological collection, and the first floor houses a permanent exhibition of period furniture. The museum organizes thematic exhibitions in the Cultural and Information Centre Križanke, a separate building where both a programme of exhibitions and lectures on current themes, book promotions, and discussions are organized, and where a quarterly guide through exhibitions in Ljubljana is being published.

The National Gallery, founded in 1918, contains a collection of art from the late Romanesque period to the beginning of 20th century. It is placed on the first floor of the building of the National House. Due to lack of space, the permanent display has to be removed for any larger exhibition. The neighbouring building has been allotted to the gallery, and a project for its adaptation is in progress. Its author is the architect Edo Ravnikar, who has planned to connect the two buildings. The new building will present a valuable collection of old masters, thematic exhibitions, and there will be organized educational work and other museum activities.

MUZEOLŠKI OPIS STALNIH POSTAVA U MESTNOME MUZEJU LJUBLJANA

Gregor Moder

Mestni muzej Ljubljana

ada je riječ o novim postavima u Mestnome muzeju Ljubljana, na početku treba reći nešto o njegovoj polustoljetnoj povijesti. Njegov nastanak, prvi postav i preobrazba njegovih funkcija u toku vremena, naime, toliko su posebni i kontroverzni

elementi da u mnogočemu određuju i njegov današnji izgled.

Mestni muzej Ljubljana osnovan je 1935. godine i otvoren je za javnost 1937. godine. Prvi stalni postav bila je izložba takozvane kulture stanovanja ljubljanskoga građanstva od 15. do početka 19. stoljeća. S dozvolom dravske banske uprave većinu grade mu je iz svojih zbirki posudio Narodni muzej,

Mestni muzej Ljubljana – rekonstrukcija rimske kuhinje u stalnom postavu; snimila: Carmen Narobe

